

III

На другия день Грозданъ се събуди рано. Недоволенъ отъ себе си, разстроенъ и почти боленъ, той се мъчеше да не мисли за снощната случка и веднага се залови за работа. Оградата на двора, занемарена отдавна, на много мѣста бѣше съборена. Грозданъ работи цѣль часъ и повече, работи трескаво, усилено, съ една жестока настойчивостъ къмъ самия себе си. Най-послѣ всичко бѣше поправено, както трѣбва. Грозданъ наметна тежкия си кожухъ, седна да си почине и запуши.

Падналъ бѣше първиятъ есененъ студъ. Куминитѣ на всички кжщи димѣха. Земята бѣше замръзнала и тукъ-тамъ останки отъ сланата, нестопени още отъ слънцето, блѣщѣха като сребро. Овцетѣ още лежаха въ кошаритѣ, селската черда се събираше на припекъ. Изъ улицитѣ излизаха кола и оглушително гърмѣха по замръзналия пѣтъ. Едни отъ тѣхъ, безъ сандѣци, само съ четиретѣ си колелета, съ една брадва и човаль сѣно, отиваха въ гората за дърва. Други пѣкъ влизаха въ зеленчуковата градина. Тя се виждаше наблизю въ дола, посърнала и суха, останала само съ бѣлитѣ полета на изсѣченото зеле. Единъ нисъкъ човѣкъ съ бързи крачки прѣкоси съсѣдния дворъ, излѣзе изъ вратника и пое пѣтя къмъ полето. Той бѣше Монката. Нарамилъ тежкия желѣзенъ лостъ, съ окачена на него торба, той отиваше на работа. Насрѣща по рида се бѣлѣха ямитѣ на каменнитѣ кариери.

Бѣха тия есенни дни, когато и природата, и животътъ въ село изглеждатъ точно тѣй, както това е било и миналата година и много по-рано. Всѣка работа започваше на врѣмето си, всѣка грижа и всѣка радостъ идѣше на реда си. Чувствуваше се тоя вѣченъ и неизмѣненъ ходъ на нѣщата, който властвува надъ човѣка, увлича го въ пѣтя си, дори противъ волята му, осми-